

Brusel 20. listopadu 2020
(OR. en)

13177/20

JEUN 122
EDUC 414
SOC 737
EMPL 526
SUSTDEV 162
COHOM 92
GENDER 140
DIGIT 130
ANTIDISCRIM 120

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Delegace
Č. předchozího dokumentu:	12840
Předmět:	Závěry Rady a zástupců vlád členských států, zasedajících v Radě, o podpoře demokratické informovanosti a demokratické angažovanosti mladých lidí v Evropě

Delegace naleznou v příloze závěry Rady a zástupců vlád členských států, zasedajících v Radě, nazvané o podpoře demokratické informovanosti a demokratické angažovanosti mladých lidí v Evropě, které Rada v souladu s čl. 12 odst. 1 prvním pododstavcem jednacího řádu Rady a s článkem 1 rozhodnutí Rady 2020/556 schválila písemným postupem dne 20. listopadu 2020.

Tyto závěry budou na základě rozhodnutí Výboru stálých zástupců ze dne 18. listopadu 2020 předány k uveřejnění v Úředním věstníku.

Závěry Rady a zástupců vlád členských států, zasedajících v Radě, o podpoře demokratické informovanosti a demokratické angažovanosti mladých lidí v Evropě

RADA A ZÁSTUPCI VLÁD ČLENSKÝCH STÁTŮ, ZASEDAJÍCÍ V RADĚ,

UZNÁVAJÍCE, ŽE

1. Evropská unie je založena na hodnotách, mezi něž patří demokracie, pluralismus, rovnost a právní stát. Dodržování lidských práv, svoboda, nepřipustnost diskriminace, tolerance a ochrana menšin představují nezbytné složky evropské myšlenky¹.
2. Demokracie a společnost vyznačující se pluralismem, nepřipustností diskriminace, tolerancí, spravedlností, zásadami právního státu a solidaritou nesmí být nikdy považovány za samozřejmost; chránit, posilovat a prosazovat je musí politické subjekty, společnost, podnikatelská sféra, akademická obec, média, oficiální i neformální vzdělávání a odborná příprava i každý z nás společně.
3. Mladí lidé by měli mít možnost smysluplně se podílet na rozhodování o všech záležitostech, které se jich týkají. Mají právo na svobodu projevu, na přístup k informacím a na ochranu před diskriminací. Mají nárok na vzdělávání, odbornou přípravu a práci s mládeží, jež jim umožní dozvědět se mimo jiné o lidských právech a základních svobodách a připraví je na odpovědný život ve svobodné společnosti.

¹ Článek 2 Smlouvy o Evropské unii.

4. Kreativita mladých lidí má zásadní význam pro živoucí demokracii v Evropě. Kultura mladých lidí, jejich hnutí, skupiny, organizace a iniciativy mohou mít rozhodující vliv na politický vývoj a změny ve společnosti. Iniciativy zaměřené na ochranu životního prostředí a klimatu, boj proti rasismu a podporu rozmanité společnosti představují jen několik příkladů otázek, v nichž se mladí lidé v Evropě často angažují.
5. Mláď je rozhodující fází v životě a zasluhuje si z politické perspektivy zvláštní pozornost. Pro mladé lidi v celé Evropě je typická velká rozmanitost prostředí, z nichž pocházejí, zájmů a schopností. Potýkají se s řadou problémů na individuální úrovni i v rámci společnosti. Zpřístupnění životních příležitostí jednotlivcům, zejména mladým lidem, kteří jich mají méně, a podpora demokratické informovanosti jsou úkoly, které vyžadují širokou podporu společnosti a vhodná politická opatření.
6. Média a digitální technologie mají velký potenciál pro zvýšení důvěry v demokracii díky tomu, že mladým lidem poskytují významné příležitosti k získání informací nezbytných pro demokratickou angažovanost, k interakci s dalšími lidmi na velké vzdálenosti, vyjádření jejich názorů, výkonu jejich práv a k aktivnímu občanství. Digitalizace současně přináší i negativní prvky, které mohou pro demokracii představovat problém: dezinformace, polarizaci, propagandu a nenávistné verbální projevy.
7. Evropská unie usiluje o podporu účasti mladých lidí na demokratickém životě Evropy².

² Ustanovení čl. 165 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie.

8. Podpora inkluzivní participativní demokracie představuje jednu z hlavních zásad strategie EU pro mládež (2019–2027). Cílem strategie EU pro mládež je pomoci mladým lidem v Evropě, aby se zapojili do utváření společnosti a politiky. V této souvislosti jsou názory mladých lidí zohledňovány například v rámci dialogu EU s mládeží a 11 evropských cílů v oblasti mládeže³. Pokud jde o demokratickou účast mladých lidí, jsou obzvláště relevantní evropské cíle v oblasti mládeže č. 1 (Propojit EU s mládeží) a č. 9 (Prostor a účast pro všechny).

BEROU NA VĚDOMÍ

9. Myšlenky a názory, které mladí lidé vyjádřili na konferenci EU o mládeži konané v říjnu 2020, byly zaměřeny na téma prostoru a účasti pro všechny; poskytují cennou inspiraci pro opatření na podporu demokratické informovanosti a demokratické angažovanosti mladých lidí v Evropě. Uvedené myšlenky a názory mladých lidí se týkají těchto oblastí:

- kritické myšlení jako povinná součást školních osnov;
- postupy spolurozhodování na všech úrovních se zapojením mladých lidí a mládežnických organizací, prováděné prostřednictvím přístupu založeného na právech;
- snížení minimálního věku pro výkon aktivního a pasivního volebního práva ve všech volbách na 16 let, odstranění všech překážek pro hlasování a podpora účasti ve volbách;
- zvláštní procesy zdůrazňující názory příslušníků menšin z řad mladých lidí a zajišťující, aby se přímo zapojili;
- financování stálých struktur účasti;
- nové příležitosti financování z EU pro zřizování a provoz prostor pro mládež;
- prioritizace na evropské úrovni a meziodvětvový přístup pro vytváření bezpečných digitálních prostor pro mladé lidi a podpora digitální gramotnosti.

³ Příloha 3 usnesení Rady o rámci evropské spolupráce v oblasti mládeže: strategie Evropské unie pro mládež na období let 2019–2027 (2018/C 456/01).

JSOU TOHO NÁZORU, ŽE

10. Mladí lidé musí mít možnost zažít seberealizaci, iniciativnost a spoluvytváření, aby se u nich rozvinula demokratická informovanost. Získávají přitom zkušenost s demokratickými procesy a kompetence, které tvoří základ živoucí demokracie. Zásadními součástmi tohoto inkluzivního procesu jsou zážitek otevřené diskusní kultury, větší tolerance různých názorů a životních stylů a rozvoj schopnosti akceptovat kompromis a většinová rozhodnutí a chránit menšiny.
11. Podpora demokratické angažovanosti znamená stimulovat mladé lidi, aby mysleli samostatně, kriticky a nuancovaně a aby byli aktivními občany, jakož i povzbuzovat je k tomu, aby posuzovali, zda jejich prostředí chrání společné evropské hodnoty a zaručuje jejich práva. To může posílit samostatnost mladých lidí, jejich schopnost činit vlastní rozhodnutí a jejich občanskou odvahu; mohou díky tomu získat sebedůvěru, jež jim umožní utvářet nejen svůj vlastní život, ale i politiku a společnost v Evropě v souladu s demokratickými zásadami a v duchu solidarity.
12. Evropská spolupráce staví na rozmanitosti, porozumění a otevřeném dialogu. Tento základní konsensus přispívá k demokratické kultuře a soudržnosti v Evropě a tvoří pevný základ pro demokratickou angažovanost mladých lidí. Pomáhá bojovat proti antidemokratickým, nelidským, sexistickým, rasistickým, diskriminačním a vylučujícím tendencím v naší společnosti a může rovněž přispět k předcházení násilnému extremismu.
13. Všichni mladí lidé potřebují možnost přístupu, podporu a příležitosti, aby mohli převzít odpovědnost za svá rozhodnutí, vyjádřit se, zažít seberealizaci a svobodně přispívat k demokratickému životu v Evropě. Na vytváření digitálních i fyzických prostor pro mladé lidi by se měli podílet sami mladí lidé; tyto prostory by měly poskytovat vládní i nevládní subjekty a měly by být propagovány všemi formami oficiálního i neformálního vzdělávání a odborné přípravy. To rovněž vyžaduje silnou a nezávislou občanskou společnost. Obzvláště důležité jsou ty podoby sebeorganizace a prosazování zájmů, jako jsou mládežnické organizace a rady mládeže, v nichž se mladí lidé učí převzít odpovědnost za sebe i za ostatní.

14. K tomu, aby všichni mladí lidé mohli poznat demokracii, je nutný inkluzivní přístup, který v mnoha ohledech zohledňuje jejich rozmanitost. Zvláštní pozornost by měla být věnována mladým lidem, kteří mají v důsledku individuálního nebo strukturálního znevýhodnění pouze omezený přístup k participativním procesům, příležitostem v oblasti práce s mládeží a interakci s jinými subjekty občanské společnosti; přitom je třeba mít na paměti riziko diskriminace z důvodu příslušnosti ke dvěma či více skupinám.

ZDŮRAŽNÚJÍ, ŽE

15. Zásady neformálního a informálního učení, a zejména hodnoty a postupy práce s mládeží, nabízejí mnoho příležitostí k posílení demokratické informovanosti a demokratické angažovanosti mladých lidí. To je možné především proto, že činnosti v oblasti práce s mládeží jsou ze své povahy zaměřené na procesy a participaci, cílí jak na organizovanou, tak i neorganizovanou mládež, a jsou úzce propojeny s potřebami a zájmy mladých lidí. Odborné znalosti a metody používané při práci s mládeží mohou sloužit jako inspirace pro další odvětví. Práce s mládeží má proto potenciál sehrát sjednocující a koordinační úlohu při podpoře demokracie a politické účasti mladých lidí, od místní až po evropskou úroveň.
16. Kromě toho by v rámci odvětví práce s mládeží měly být rozvíjeny inovativní koncepce a postupy s kritickým a emancipačním přístupem, které by se zaměřovaly na samostatnost mladých lidí, jejich smysl pro iniciativu a příležitosti ke spoluvytváření. Výchozím bodem mohou být stávající koncepce, jako je vzdělávání v oblasti lidských práv, mezikulturní a globální učení, digitální a mediální gramotnost a občanská výchova. Mladé lidi by měli těmito zkušenostmi provázet placení i dobrovolní pracovníci s mládeží, jimž by se měla dostat podpora při výměně osvědčených postupů a získávání osobních dovedností a kompetencí.
17. Demokratickou informovanost a angažovanost prosazují různé evropské programy. Obzvláště vhodné rámce pro cílenou podporu zapojení mladých lidí prostřednictvím mezikulturního dialogu a vzájemného učení, zejména pokud jde o společné evropské hodnoty a témata, představují program Erasmus+ a Evropský sbor solidarity.

18. Demokratická informovanost a demokratická angažovanost mladých lidí pomáhají zvyšovat odolnost společnosti. To je patrné zejména v situacích, kdy jsou základní demokratické zásady a práva v důsledku mimořádných okolností omezeny (např. pandemie COVID-19). Mladí lidé, kteří demokracii dobře chápou, jsou totiž lépe schopni rozlišovat mezi těmi strategiemi pro řešení podobných problémů, které jsou s demokracií slučitelné, a těmi, které nejsou. Kromě toho je nezbytné, aby byly práva a svobody mladých lidí během dočasných omezení zaručeny a aby byly plně a okamžitě obnoveny, jakmile tato omezení skončí. To platí zejména proto, že mladí lidé, zejména lidé s omezenými příležitostmi, často patří mezi skupiny nejvíce postižené krizemi.

VYZÝVAJÍ ČLENSKÉ STÁTY, ABY V SOULADU SE ZÁSADOU SUBSIDIARITY A NA PŘÍSLUŠNÝCH ÚROVNÍCH

19. Ve vhodných případech zavedly, případně udržovaly odvětvové a meziodvětvové programy financování a iniciativy na všech úrovních v rámci členských států, aby mladí lidé lépe chápali a oceňovali demokracii a rozmanitost. Ty by měly poskytnout prostor a příležitosti k učení se o demokratické angažovanosti a k jejímu prožívání, a to jak v rámci skupiny, tak jednotlivě, a současně zajistit přístup všem mladým lidem, zejména těm, kteří mají méně příležitostí. Zejména by měla být posílena kapacita za účelem podpory tohoto úsilí v případě mládežnických organizací a iniciativ mládeže, jež jsou vyjádřením schopnosti mladých lidí organizovat se.

20. Podporovaly demokracii a vzdělávání v oblasti lidských práv ve všech odvětvích a úrovních vzdělávání, odborné přípravy a celoživotního učení a podporovaly těsnou a trvalou spolupráci v těchto otázkách napříč odvětvími. Zvláštní pozornost by měla být věnována vzdělávání k aktivnímu občanství a vzdělávání k demokracii, a to zvážením široké škály postupů a vzdělávacích prostředí a podporou rozvoje klíčových kompetencí pro občanství, jak je uvedeno v doporučení Rady o klíčových kompetencích pro celoživotní učení⁴ a v doporučení Rady o podpoře společných hodnot, inkluzivního vzdělávání a evropského rozměru ve výuce⁵.
21. Umožnily mladým lidem reagovat na potenciál a výzvy digitalizace a aktivně a sebereflexivně se účastnit online komunikace⁶. Za tímto účelem je nutné podporovat zejména digitální a mediální gramotnost mladých lidí a osob, které je podporují (např. pracovníci s mládeží, učitelé), zejména schopnost vypořádat se s přetížením informacemi, dezinformacemi, nenávistnými verbálními projevy a dalšími formami škodlivého obsahu. Zvláštní důraz by měl být kladen na poskytování vhodných podpůrných nástrojů a na zajištění vysoké úrovně kvality inteligentních řešení v oblasti práce s mládeží a digitálních participačních procesů. Všem mladým lidem, zejména těm, kteří mají méně příležitostí, musí být zajištěn bezbariérový přístup k digitálním médiím.
22. Uznaly zvláštní zájem a aktivní občanskou angažovanost, které mladí lidé prokazují v oblastech, jako je environmentální, sociální a ekonomická udržitelnost, lidská práva, mezigenerační rovnost, rovnost žen a mužů a dopad digitalizace, a aktivně je podporovat v jejich úsilí o utváření relevantních politických a sociálních procesů. Zejména by mělo být podporováno zapojení mladých lidí na místní úrovni, například ve studentských radách, místních mládežnických organizacích nebo iniciativách mládeže.

⁴ Doporučení Rady o klíčových kompetencích pro celoživotní učení (Úř. věst. C 189, 4.6.2018, s. 1).

⁵ Doporučení Rady o podpoře společných hodnot, inkluzivního vzdělávání a evropského rozměru ve výuce (Úř. věst. C 195, 7.6.2018, s. 1).

⁶ Závěry Rady o inteligentní práci s mládeží (Úř. věst. C 418, 7.12.2017, s. 2) a závěry Rady o digitální práci s mládeží (Úř. věst. C 414, 10.12.2019, s. 2).

23. Náležitě prosazovaly a podporovaly přístupné fyzické a digitální struktury práce s mládeží a inteligentní řešení práce s mládeží, zejména s ohledem na opatření proti šíření onemocnění COVID-19, s cílem poskytnout mladým lidem bezplatné, otevřené a bezpečné prostory a příležitosti pro osobní rozvoj.

VYZÝVAJÍ ČLENSKÉ STÁTY A EVROPSKOU KOMISI, ABY V RÁMCI SVÝCH PŘÍSLUŠNÝCH PRAVOMOCÍ A NA PŘÍSLUŠNÝCH ÚROVNÍCH A S NÁLEŽITÝM ZOHLEDNĚNÍM ZÁSADY SUBSIDIARITY:

24. Dále rozvíjely účast mladých lidí na politických procesech v souladu s usnesením Rady o podpoře politické účasti mladých lidí na demokratickém životě Evropy⁷, a tím dále posilovaly smysluplnou a udržitelnou účast všech mladých lidí na rozhodovacích procesech na všech úrovních.
25. Je-li to na místě, aby zajistily přístupnost, transparentnost a srozumitelnost politických procesů a rozhodování na všech úrovních s využitím informací a komunikace vhodných pro mládež. To by mělo zahrnovat zejména informování mladých lidí o výsledcích procesů zapojení mládeže. Tyto informace je třeba šířit cíleně, aby se dostaly ke všem mladým lidem bez ohledu na prostředí, z něhož pocházejí. Ve spolupráci s informačními sítěmi pro mládež a dalšími zúčastněnými stranami z odvětví mládeže, jako je Evropská informační a poradenská agentura pro mládež a síť Eurodesk, by měly být na evropské úrovni vypracovány vhodné komunikační strategie.
26. Zavedly a propagovaly u mladých lidí koncepty demokratické informovanosti a demokratické angažovanosti jakožto soustavnou a zásadně důležitou součást práce s mládeží a uznaly, že odvětví práce s mládeží představuje vhodný prostor pro poskytování příležitostí, díky nimž se mladí lidé mohou rozvíjet a přispívat k demokratické společnosti. To zahrnuje poskytování vhodných rámcových podmínek a odpovídajících finančních zdrojů na všech úrovních v rámci stávajících struktur, jakož i zvýšenou tematickou odbornou přípravu, dovednosti a kvalifikace pracovníků s mládeží.

⁷ Usnesení Rady o podpoře politické účasti mladých lidí na demokratickém životě Evropy (Úř. věst. C 417, 15.12.2015, s. 10).

27. Podporovaly další rozvoj a přetváření přístupů při zvyšování demokratické informovanosti a demokratické angažovanosti mladých lidí. Ty mohou vycházet ze stávajících koncepcí pedagogiky⁸ a demokracie, aktivního občanství a vzdělávání / odborné přípravy v oblasti lidských práv, jakož i z činnosti Rady Evropy a organizací občanské společnosti v této oblasti. Tyto přístupy by měly být předávány odborníkům prostřednictvím pravidelných programů odborné přípravy a mohou sloužit jako inspirace pro provádění programů EU pro mládež nebo pro rozvoj rámce založeného na kompetencích pro oficiální i neformální vzdělávání a odbornou přípravu v oblasti práce s mládeží⁹. Měly by být rovněž vytvářeny příležitosti pro činnosti vzájemného učení v rámci odvětví práce s mládeží, a to jak mezi odborníky z praxe, akademickými pracovníky, tvůrci politik a mladými lidmi, tak mezi odvětvími.

VYZÝVAJÍ EVROPSKOU KOMISI, ABY

28. Zohledňovala zájmy mladých lidí a jejich demokratickou angažovanost jakožto průřezovou otázku v evropských procesech a programech, mezi něž patří konference o budoucnosti Evropy, akční plán digitálního vzdělávání nebo Evropský prostor vzdělávání, a při provádění příslušných aktivních programů EU, Zelené dohody pro Evropu, evropského pilíře sociálních práv a Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 a v posílené spolupráci s Radou Evropy.
29. Zdůrazňovala výzkumné činnosti a nástroje pro shromažďování důkazů, které analyzují dopad programů financování EU na podporu demokratické informovanosti a demokratické angažovanosti mladých lidí.
30. Posilovala evropské aktivity spolupráce s partnerskými zeměmi, jež jsou příjemci finančních prostředků z programů EU, aby se dále prosazovala demokratická informovanost a demokratická angažovanost mladých lidí, a pokračovala v rozvoji práce s mládeží prostřednictvím spolupráce a výměn.

⁸ Zejména koncepty kritické a emancipační pedagogiky.

⁹ Závěry Rady o vzdělávání a odborné přípravě pracovníků s mládeží (Úř. věst. C 412, 9.12.2019, s. 12).

VYZÝVAJÍ VŠECHNY SUBJEKTY ZAPOJENÉ DO ČINNOSTÍ EVROPSKÉ SPOLUPRÁCE V OBLASTI MLÁDEŽE, ABY USILOVALY O NÁSLEDUJÍCÍ

31. Zdůrazňování otázek, jako jsou evropské hodnoty a identita, demokracie, akceptace rozmanitosti, lidská práva, rovnost žen a mužů, ochrana menšin, kritické myšlení, nové formy účasti a občanské aktivity při provádění programů, z nichž se financuje Erasmus+ a Evropský sbor solidarity. Pro projekty, které mohou mladým lidem nabídnout možnost projevit iniciativu, přispět a vyjádřit svůj názor, by měl být zajištěn inkluzivní a otevřený přístup, jednoduché postupy a odpovídající zdroje. To by mělo být zohledněno zejména v případě specializovaných akcí zaměřených na participaci a solidaritu.
 32. Zajištění toho, aby programy EU pro mládež zohledňovaly potřeby, zájmy a rozmanitost mladých lidí. To zahrnuje vhodné a snadno přístupné informace o financování pro mládež, podporu projektových iniciativ, s nimiž přicházejí sami mladí lidé, a zohlednění organizátorů programů a jejich potřeb. Tam, kde je to na místě, by programy měly být schopny dosáhnout zlepšení, díky nimž budou dále upřednostněny iniciativy mladých lidí, a tím i jejich demokratická angažovanost a zkušenosti.
-

Referenční dokumenty

Při přijímání těchto závěrů Rada a zástupci vlád členských států zasedající v Radě berou na vědomí tyto dokumenty:

- Usnesení Rady o rámci evropské spolupráce v oblasti mládeže: strategie Evropské unie pro mládež na období let 2019–2027 (Úř. věst. C 456, 18.12.2018, s 1)
- Usnesení Rady o podpoře politické účasti mladých lidí na demokratickém životě Evropy (Úř. věst. C 417, 15.12.2015, s. 10)
- Závěry Rady o mládeži a vnější činnosti (8629/20)
- Závěry Rady o mediální gramotnosti v neustále se měnícím světě (Úř. věst. C 193, 9.6.2020, s. 23)
- Závěry Rady o vzdělávání a odborné přípravě pracovníků s mládeží (Úř. věst. C 412, 9.12.2019, s. 12)
- Závěry Rady o digitální práci s mládeží (Úř. věst. C 414, 10.12.2019, s. 2)
- Doporučení Rady o podpoře společných hodnot, inkluzivního vzdělávání a evropského rozměru ve výuce (Úř. věst. C 195, 7.6.2018, s. 1)
- Doporučení Rady o klíčových kompetencích pro celoživotní učení (Úř. věst. C 189, 4.6.2018, s. 1)
- Závěry Rady o inteligentní práci s mládeží (Úř. věst. C 418, 7.12.2017, s. 2)
- Závěry Rady o úloze odvětví mládeže v integrovaném a meziodvětvovém přístupu k předcházení násilné radikalizaci mladých lidí a boji proti ní (Úř. věst. C 213, 14.6.2016, s. 1)

- Pařížské prohlášení ministrů školství členských států Evropské unie ze dne 17. března 2015 o prosazování občanství a společných hodnot svobody, tolerance a nediskriminace v procesu vzdělávání
- Úmluva OSN o právech dítěte ze dne 20. listopadu 1989
- Evropská komise: Bleskový průzkum Eurobarometr 478 – Jak budujeme silnější a jednotnější Evropu? Názory mladých lidí, březen 2019¹⁰
- Evropský parlament: studie – Zmenšující se prostor pro občanskou společnost: reakce EU, 2017¹¹
- Doporučení CM/Rec(2010)7 přijaté Výborem ministrů Rady Evropy, určené členským státům a týkající se Charty Rady Evropy o výchově k demokratickému občanství a lidským právům
- Rada Evropy: Referenční rámec kompetencí pro demokratickou kulturu: svazek 1 – Souvislosti, koncepce a model, 2018¹²

¹⁰<https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/ResultDoc/download/DocumentKey/86162>

¹¹[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/578039/EXPO_STU\(2017\)578039_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/578039/EXPO_STU(2017)578039_EN.pdf)

¹²<https://rm.coe.int/prems-008318-gbr-2508-reference-framework-of-competences-vol-1-8573-co/16807bc66c>